

Paper Commissiedebat Gehandicaptenbeleid, Verpleeghuiszorg en Wlz

9 februari

Op 9 februari staat het Commissiedebat Gehandicaptenbeleid, Verpleeghuiszorg en Wlz op de Kameragenda van de commissie VWS. Het is voor het eerst dat de Kamer met de nieuwe minister voor Langdurige Zorg in debat gaat over de ingrijpende uitdagingen voor de ouderenzorg.

ActiZ proeft bij het nieuwe kabinet een eerste aanzet om deze uitdagingen te lijf te gaan, tegelijkertijd ontwijkt de nieuwe coalitie de fundamentele keuzes die nodig zijn om de zorg voor ouderen toekomstbestendig te maken. Het coalitieakkoord is niet blind voor de demografische ontwikkeling, maar het biedt geen enkel antwoord op de dramatische en onafwendbare gevolgen van de vergrijzing. De continuïteit van zorg staat daarmee onder grote druk. ActiZ verwacht meer lef en daadkracht van het nieuwe kabinet. Het komende Commissiedebat is een eerste gelegenheid voor om dat te tonen.

Toekomstbestendige ouderenzorg

De zorg voor ouderen gaat fundamenteel veranderen. Het aantal 65-plussers stijgt de komende twintig jaar met meer dan de helft tot bijna vijf miljoen mensen. Het aantal 90-plussers stijgt zelfs met meer dan 150 procent.¹ Dit heeft grote gevolgen voor de wijze waarop we de zorg organiseren. Onze sector krijgt namelijk te maken met een forse groei aan ouderen met een intensieve zorgvraag, terwijl er een groot tekort aan medewerkers is. Daarnaast neemt het aantal mantelzorgers af en is er een gebrek aan passende woonruimte. Wij ervaren dagelijks de urgentie dat het anders moet om de zorg voor ouderen houdbaar te houden, nu en in de toekomst. Wij vragen de samenleving en politiek daarom verantwoordelijkheid te nemen voor het maken van toekomstgerichte keuzes met betrekking tot de zorg voor ouderen.

Om dit te faciliteren, zijn aanpassingen nodig in de wet- en regelgeving. Meer van hetzelfde is niet langer de oplossing. Er moet worden ingezet op vitale wijken met passende voorzieningen en voldoende woonvormen waar (informele) zorg verleend kan worden. Zorg aan ouderen moet wat ons betreft in principe thuis worden geboden, tenzij dit echt niet gaat. Dan moeten mensen kunnen rekenen op een plek in een "verpleeghuis". We vragen de politiek om ruimte te creëren in de zorgdriehoek kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid door een groot beroep te doen op de kracht van de samenleving. Wie het zelf of samen kan, doet het zelf. Alleen dan kan de zorg voor de meest kwetsbaren ook de aankomende jaren gewaarborgd worden.

ActiZ proeft bij het nieuwe kabinet een eerste aanzet om deze uitdagingen te lijf te gaan, tegelijkertijd ontwijkt de nieuwe coalitie de fundamentele keuzes die nodig zijn om de zorg voor ouderen toekomstbestendig te maken. Het coalitieakkoord is niet blind voor de demografische ontwikkeling, maar het biedt geen enkel antwoord op de dramatische en onafwendbare gevolgen van de vergrijzing die voortkomen uit het beleid van afgelopen jaren.

Uitblijven van beloofde ruimte voor loonsverhoging onbegrijpelijk en onaanvaardbaar

Het uitblijven van de beloofde ruimte voor loonsverhoging van zorgmedewerkers is voor ActiZ onbegrijpelijk en onaanvaardbaar. Zorgmedewerkers verdienen meer waardering en een markconform salaris, dat dit niet mogelijk wordt gemaakt is ronduit teleurstellend. Voor het realiseren van een toekomstbestendige ouderenzorg is passende (financiële) waardering niet alleen wenselijk maar

¹ <https://www.rivm.nl/infographic-impact-van-vergrijzing>

ronduit essentieel. We moeten er alles aan doen om onze medewerkers een passende beloning te geven om in onze prachtige sector werkzaam te blijven. En daarom moet u nu handelen: de OVA ruimte is onvoldoende om te komen tot een marktconforme CAO.

- *ActiZ roept u en de financiers per direct op om samen met de vakbonden én werkgevers verantwoordelijkheid te nemen voor de beloning die onze medewerkers verdienen. Als we niets doen komt de continuïteit van zorg nog verder onder druk te staan.*
- *ActiZ roept u op om zorgverzekeraars en zorgkantoren te houden aan hun zorgplicht door zorgaanbieders kostendekkende tarieven te bieden. Niet alleen voor de korte termijn, maar ook voor de middellange termijn.*

Integrale aanpak vanuit gedeelde visie ontbreekt

De voorgenomen kabinetsmaatregelen leiden tot meer zorg thuis in plaats van verpleeghuiszorg. ActiZ steunt deze beweging, maar mist de visie en passende randvoorwaarden die deze beweging accommoderen. Een groot deel van de maatregelen is vanuit het perspectief van houdbaarheid genomen. ActiZ heeft grote twijfels of de veronderstelde beperking van uitgaven daadwerkelijk gerealiseerd kan worden als de losse maatregelen niet vanuit een integrale visie op elkaar worden afgestemd en geëffectueerd.

- *ActiZ roept u op om de ouderenzorg niet gefragmenteerd te benaderen maar vanuit een integrale visie. Dit kunt u ook als Vaste Kamercommissie doen door de ouderenzorg in zijn geheel (dus ook wijkverpleging en sociaal domein) in een debat aan de orde te laten komen in plaats van de afzonderlijke bekostigingsdomeinen leidend te laten zijn.*

Voorgestelde maatregelen ouderenzorg in het Coalitieakkoord

Integrale verpleeghuiszorg essentieel voor meest kwetsbare cliënten

Voor de meest kwetsbare cliënten die zorg ontvangen vanuit de Wet langdurige zorg ziet ActiZ het scheiden van Wonen en Zorg en het overhevelen van behandeling als zeer onwenselijk. De meest kwetsbare bewoners van verpleeghuizen zijn gebaat bij een integraal en goed afgestemd pakket aan huisvesting, behandeling, verpleging, verzorging, begeleiding en welzijn. Als hier elementen uit worden weggenomen komt de zorg voor hen onder grote druk te staan en neemt de complexiteit voor deze cliënten toe. Het moet wat ActiZ betreft mogelijk blijven om de zorg voor de meest kwetsbare cliënten integraal (incl. huisvesting en behandeling) te blijven organiseren.

- *Wij vragen u bij de uitwerking van het coalitieakkoord integrale verpleeghuiszorg voor onze meeste kwetsbaren beschikbaar te houden (incl. wonen en behandeling).*

Scheiden Wonen en zorg kan alleen heel zorgvuldig

De beweging om de zorg voor ouderen zoveel mogelijk thuis te organiseren, kan op steun van ActiZ rekenen. De maatregel om het scheiden van Wonen en Zorg binnen de Wlz door te voeren, draagt hieraan bij. ActiZ ziet echter veel risico's in de uitwerking van deze maatregel. Alleen wanneer het scheiden van Wonen en Zorg wordt uitgevoerd met de juiste randvoorwaarden, kan het voor een deel van de huidige Wlz-cliënten een passende oplossing zijn. Wel ontstaat er grote rechtsongelijkheid voor zowel zorgaanbieders als cliënten wanneer bij de uitvoering van de maatregel de aanspraak tot Wlz-zorg niet grondig wordt aangepast.

- *Wij vragen u de minister nader te duiden hoe zij aankijkt tegen het scheiden van Wonen en Zorg en hoe zij gaat voorkomen dat er rechtsongelijkheid ontstaat.*
- *Wij vragen u de minister te vragen of zij het net als ActiZ noodzakelijk acht de aanspraak tot zorg te herzien wanneer deze maatregel moet worden uitgevoerd. Daarmee raakt dit niet alleen de Wlz maar ook de Zvw en de Wmo2015.*

ActiZ pleit voor een integraal kwaliteitskader ouderenzorg

In het coalitieakkoord spreekt het nieuwe kabinet zich uit voor een doorontwikkeling van het Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg. ActiZ is geen voorstander van deze herinterpretatie en pleit juist voor een integraal Kwaliteitskader voor de gehele ouderenzorg. Want willen we de zorg van de toekomst doelmatig organiseren, dan zullen we naar de ouderenzorg als geheel moeten kijken.

Door te investeren in preventie, mantelzorg en ondersteuning dicht bij huis, kan een beroep op zwaardere, professionele zorg zoveel mogelijk worden voorkomen. Ook het inzetten van kortdurende herstelgerichte zorg, past in die gedachte. Om dit mogelijk te maken is het noodzakelijk dat er in de toekomst één Kwaliteitskader voor de hele ouderenzorg komt en dat de belemmeringen voor domeinoverstijgend werken in de bekostiging worden weggenomen. Geen verschraving van het huidige maar het echt durven anders te doen. Het loslaten van de personeelsnorm past in die lijn. We moeten het durven anders doen door niet alleen in te zetten op arbeid, maar ook op technologie en de inzet en bijdrage van mensen en hun netwerk.

- *Wij vragen u de minister het Zorginstituut te vragen de ontwikkeling van een integraal kader voor de ouderenzorg op de Transparantieagenda te plaatsen.*

Overhevelen behandeling van Wlz naar Zvw slecht voor cliënten en zorgorganisaties

ActiZ vindt het onnodig dat het kabinet voornemens is de behandeling in zijn geheel (inclusief 10% taakstelling) over te hevelen naar de Zvw. De maatregel draagt niet bij aan het leveren van integrale verpleeghuiszorg. Daarnaast biedt de overheveling geen passende oplossing voor de vraagstukken die rondom behandeling spelen. ActiZ stelt voor om de behandeling in de Wlz te behouden als onderdeel van de aanspraak en overheveling naar de Zvw alleen toe te passen voor de cliënten die verpleegzorg thuis ontvangen.

- *Wij vragen u met ons en andere betrokken partijen in overleg te treden zodat wij u kunnen toelichten waarom deze maatregel niet zal bijdragen aan goede zorg.*
- *Wij vragen u de minister op te roepen om de behandeling in de Wlz te behouden als onderdeel van de aanspraak en de overheveling naar de Zvw alleen toe te passen voor de cliënten die verpleegzorg thuis ontvangen.*

Meerjarige contracten in de Wlz alleen waardevol bij meerjarig beleid

ActiZ is blij dat er gekomen zal worden tot meerjarige contractering in de Wlz. Het is iets waar we nadrukkelijk voor gepleit hebben en wat meer rust en stabiliteit in de sector brengt. Wel ziet ActiZ de uitwerking van de maatregel als een complex geheel met risico's. De belangrijkste voorwaarde om deze maatregel succesvol te effectueren is, wanneer er ook sprake zal zijn van meerjarig beleid door overheid en financiers.

- *Wij vragen u de minister te vragen of zij ook de noodzaak ziet van meerjarig beleid indien zij daadwerkelijk toe wil naar meerjarige contracten.*

Integrale Vergelijking definitief van tafel

In het coalitieakkoord staat dat de Integrale Vergelijking definitief van tafel is. ActiZ kan deze stap alleen maar toejuichen. De aankomende periode gaat ActiZ graag met de verantwoordelijke partijen in gesprek over een passende bekostiging voor een toekomstbestendige ouderenzorg.

Contact

Voor meer informatie of vragen, neemt u contact op met ActiZ: Olfert Koning (o.koning@actiz.nl / 06-2902 0035), coördinator public affairs ActiZ of Frank Hagelstein (f.hagelstein@actiz.nl / 06-1503 0610) manager Wonen en Zorg.